

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **P. s.r.o. Galanta, Z.** zastúpeného JUDr. R. K. advokátom so sídlom v Banskej Bystrici, H. proti žalovanej **E. – Z.** Rožňava, K. zastúpenej JUDr. A. M. advokátom so sídlom v Rožňave, **S. o zaplataenie 74. 000,– Sk s príslušenstvom**, na dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Cob/80/2007 – 332zo dňa 22. novembra 2007, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok odvolacieho súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa zamietol žalobu o zaplataenie sumy 74. 000,– Sk s príslušenstvom.

V odôvodnení uviedol, že žalobca požadoval zaplataenie uvedenej sumy ako práva na vydanie bezdôvodného obohatenia vzhľadom na zánik zmluvy o budúcej zmluve, na základe ktorej bolo žalovanej poskytnuté plnenie bez toho, aby došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy, predpokladanej v zmluve o uzavretí budúcej zmluvy. Podaním zo dňa 07. februára 2002 žalobca navrhol rozšíriť žalobu tak, že navrhol zaviazat' žalovaného na zaplataenie sumy 153. 559,– Sk spolu s úrokom z omeškania

vo výške 17,6% zo sumy 82. 700,- Sk od 27. septembra 1998 do zaplattenia. Súd zmenu žaloby pripustil.

Žalovaná ako budúca predávajúca uzavrela s obchodnou spoločnosťou T. a.s. ako budúcim kupujúcim zmluvu o uzavretí budúcej zmluvy. Na základe tejto zmluvy poskytla spoločnosť T. a.s. žalovanej zálohu na budúcu kúpu vo výške 500. 000,- Sk. K uzavretiu kúpnej zmluvy nedošlo, z toho dôvodu bola žalovaná povinná vrátiť zálohu v lehote troch dní od skončenia lehoty, na ktorú bola zmluva o budúcej zmluve uzavretá. Pre prípad, že žalovaná túto povinnosť nesplní, bola dohodnutá pokuta vo výške 8. 700,- Sk. Svoju povinnosť žalovaná nesplnila, dlh splácala postupne a sumu 74 000 Sk nezaplatila. Dňa 01. februára 2000 spoločnosť ako postupca – veriteľ podpísala so spoločnosťou I. s.r.o. ako postupníkom zmluvu o postúpení pohľadávok, ktorou bola postúpená aj pohľadávka voči žalovanej, v tom čase vyčíslená na sumu 290 000 Sk. Následne bola pohľadávka postúpená na spoločnosť R. s.r.o. Žalobca poukázal na uznanie záväzku žalovanou v liste zo dňa 8. apríla 2000, ktoré žalovaná spochybnila. Predložila doklady svedčiace o tom, že zálohová platba, ktorá jej bola poskytnutá, bola celá uhradená. Predložila doklad o zaplattení sumy 100. 000,- Sk zo dňa 22. januára 1999, sumy 100. 000,- Sk dňa 14. júla 1999 ako aj doklad o započítaní sumy 100. 000,- Sk v súvislosti s faktúrou č. 1999/54 zo dňa 06. júla 1999 na sumu 88. 920,50 Sk, zaslanej spoločnosti T. a.s.

Uznesením zo dňa 27. júla 2000 súd pripustil vstup spoločnosti P. s.r.o. Banská Bystrica do konania na miesto žalobcu R. s.r.o.

Podľa súdu prvého stupňa žalovaná preukázala plnenie záväzku v prospech žalobcu, preto žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol podľa § 150 O. s. p. a účastníkom ich náhradu nepriznal.

Na odvolanie žalobcu odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 153. 559,- Sk so 17,6% úrokom z omeškania zo sumy 82. 700,- Sk od 27. septembra 1998 do zaplattenia a nahradiť mu trovy konania vo výške 137. 429,90 Sk. Žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania vo výške 25. 544,- Sk.

V odôvodnení uviedol, že žalovaná uzavrela so spoločnosťou T. a.s. Banská Bystrica zmluvu o uzavretí budúcej zmluvy č. 98/33-01/01 dňa 24. augusta 1998, ktorou sa zmluvné strany dohodli na uzavretí budúcej zmluvy na kúpu motorového vozidla, ktorou mala žalovaná odpredať motorové vozidlo zn. Renault. Na základe čl. II zmluvy poskytla spoločnosť T. a.s. žalovanej zálohu vo výške 500.000,- Sk. V čl. III bolo dohodnuté, že ak budúci predávajúci v dohodnutej lehote kúpnu zmluvu neuzavrie, je budúci kupujúci oprávnený požadovať vrátenie celej vyplatenej sumy – t.j. 500.000,- Sk, ako aj zaplataenie zmluvnej pokuty vo výške 8 700 Sk, na ktorej sa zmluvné strany dohodli. K uzavretiu kúpnej zmluvy nedošlo, preto v súlade s čl. III zmluvy o budúcej zmluve žalobca požadoval vrátenie celej vyplatenej sumy a žalovaná postupne túto aj splácala. Po postúpení pohľadávky žalovaná uhradila poskytnutú zálohu na účet spoločnosti R. s.r.o. a ku dňu 21. novembra 2000 zaplatila 216.000,- Sk, nezaplataená zostala suma 74.000,- Sk.

Žalovaná namietala nedostatok aktívnej legitímácie žalobcu z dôvodu, že I. s.r.o. v čase postúpenia ešte predmetnú pohľadávku nenadobudla. Námietka žalovanej nie je s ohľadom na dátumy uzavretia zmlúv o postúpení pohľadávok dôvodná.

Žalovaná predložila súdu doklad o zaplataení sumy 100.000,- Sk zo dňa 14. júla 1999 a faktúru č. 1999/54 na sumu 88.920,50 Sk, zaslanú spoločnosti T. a.s. ako dôkazy o splnení záväzku zaplataením a započítaním. Z predloženého výdavkového dokladu č. 165 vyplýva, že žalovaná vyplatila spoločnosti T. a.s. dňa 14. júla 1999 sumu 100.000,- Sk, účel platby – vrátane časti zálohy podľa zmluvy č. 98/33-01/01 a z príjmového pokladničného dokladu č. 165 zo dňa 14. júla 1999 vyplýva, že spoločnosť T. a.s. prijala od žalovanej sumu 100.000,- Sk ako vrátenie časti zálohy podľa zmluvy č. 98/33-01/01. Žalovaná predložila dve kópie príjmového dokladu spoločnosti T. a.s. zo dňa 14. júla 1999. Súd prvého stupňa konštatoval, že nepochybne musia existovať ďalšie doklady, pochybil však, keď dve vyhotovenia jedného príjmového pokladničného dokladu považoval za dôkaz o uskutočnení dvoch platieb žalovanou. Predmetné pokladničné doklady preukazujú, že dňa 14. júla 1999 žalovaná vyplatila spoločnosti sumu 100.000,- Sk a táto ju prijala, nie je to však dôkaz o dvoch platbách žalobcovi.

Súd prvého stupňa konštatoval, že aj keď sú určité nejasnosti ohľadom faktúry č. 1999/54, vystavenej Z. F. v konečnom dôsledku došlo k zápočtu. Odvolací súd zistil, že faktúrou č. 1999/54 fakturoval dodávateľ Z. F.-R. odberateľovi T. a.s. Banská Bystrica opravu poškodeného motorového vozidla zn. Renault Megane v sume 88.920,50 Sk. Ďalej odvolací súd poukázal na ustanovenie § 323 ods. 1 a 358 Obchodného zákonníka.

Žalovaná zaplatila spoločnosti T. a.s. sumu 220.000,- Sk a spoločnosti R. s.r.o. sumu 206.000,- Sk, nezaplatená zostala suma 74 000 Sk. Žalobca má právo na dohodnutú zmluvnú pokutu vo výške 8.750,- Sk. Žalovaná bola v omeškaní so splnením svojho peňažného záväzku, preto je žalobcom uplatnený úrok z omeškania vo výške 17,6% ročne opodstatnený. Odvolací súd preto zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 153.559,- Sk / 74.000,- Sk záloha + 70.859,- Sk úroky z omeškania + 8.700,- Sk zmluvná pokuta / s úrokom z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 82.700,- Sk od 27. septembra 1998 do zaplatenia. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie.

Uviedla, že jej postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom, konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, pričom rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Pri zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa postupoval odvolací súd nesprávne a odňal žalovanej možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., keďže žalovaný nemal možnosť vyjadriť sa k jeho novým právnym záverom, prípadne predložiť dôkazy, ktoré síce žalovaná v konaní pred súdom prvého stupňa navrhovala, avšak z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa sa nejavili ako významné, pričom vzhľadom na závery odvolacieho súdu mali podstatný význam pre rozhodnutie veci.

Z ustanovení § 213 ods. 1 až 3 vyplýva, že podmienkou toho, aby odvolací súd mohol meniť napadnuté rozhodnutie je, aby toto rozhodnutie považoval odvolací súd

za nesprávne napriek tomu, že súd prvého stupňa podľa názoru odvolacieho súdu správne zistil skutkový stav veci. Aby odvolací súd mohol dospieť k takémuto záveru, odôvodňujúcemu zmenu napadnutého rozhodnutia, musí sa dôkladne zaoberať skutkovými zisteniami, ku ktorým dospel súd prvého stupňa a až v prípade, ak zistí, že tomuto skutkovému stavu nemožno nič vyčítať, posúdi, či na správne zistený skutkový stav súd prvého stupňa správne aplikoval právnu normu.

Z obsahu spisu je zrejmé, že odvolací súd z dokazovania, vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové a na ich základe aj právne závery ako súd prvého stupňa. Podľa názoru dovolateľa je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam vedúcim k záveru o dôvodnosti žaloby, dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa, bez toho, aby zopakoval alebo doplnil dokazovanie.

Odvolací súd si pre odlišné hodnotenie dôkazov nežadovávajúci rovnocenný podklad, čím zaťažil svoje rozhodnutie a konanie, ktoré mu predchádzalo vadou a súčasne konal v rozpore s princípmi spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Rozhodnutie odvolacieho súdu považuje tiež za nepreskúmateľné a neodôvodnené. Odvolací súd nevysvetlil, prečo námietku žalovanej, týkajúcu sa nedostatku aktívnej legitímácie pôvodného žalobcu R. s.r.o. považoval za neopodstatnenú a len sa obmedzil na strohé konštatovanie ohľadom dátumov uzavretia zmlúv o postúpení pohľadávok medzi spoločnosťami T. a.s. a I. s.r.o. a následne R. s.r.o. Odvolací súd nesplnil svoju povinnosť v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p., a to odôvodniť svoje rozhodnutie tam uvedeným spôsobom. Ďalej dovolateľ poukazuje skutočnosti, z ktorých vyplýva neopodstatnenosť uplatnenej pohľadávky žalobcu, na ktoré žalovaná v priebehu konania poukazovala a ku ktorým súd nezaujal žiadne stanovisko.

Navrhuje, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací / § 10a ods. 1 O. s. p. / prejednal vec podľa § 242 ods. 1 O. s. p. a § 243a ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania. Po preskúmaní rozhodnutia odvolacieho súdu a konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa / § 236 ods. 1 O. s. p. /.

Dovoláním z dôvodov, uvedených v § 237 O. s. p. je možné napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho formu, obsah alebo povahu predmetu konania. K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou z väd, uvedených v § 237 O. s. p. prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale z úradnej povinnosti / § 242 O. s. p. /.

V prejednávanej veci je dovolanie prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane vecného vymedzenia. Viazanosť dovolacími dôvodmi sa prejavuje tým, že dovolací súd je oprávnený preskúmať len tie skutkové a právne otázky, ktoré dovolateľ v dovolaní namieta.

Žalovaná v dovolaní poukazuje na existenciu dovolacieho dôvodu, uvedeného v § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., t.j., že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tento dovolací dôvod je daný v prípade, ak odvolací súd vychádzal pri rozhodovaní veci z iného skutkového základu ako súd prvého stupňa bez toho, aby postupoval v zmysle § 213 ods. 3 O. s. p. a zopakoval dôkazy, na ktorých založil svoje skutkové zistenia, prípadne aby dokazovanie doplnil.

V danom prípade odvolací súd vychádzal zo zistenia, že žalovaná vyplatila spoločnosti T.. a.s. sumu 100.000,- Sk ako jednu platbu, pričom predložila dve vyhotovenia jedného pokladničného dokladu. Uvedené konštatovanie je

v rozpore so zistením súdu prvého stupňa, podľa ktorého sa jednalo o dve platby po 100.000,- Sk, v dôsledku čoho došlo k splneniu záväzku žalovanou do výšky 200.000,- Sk. Napriek odlišnému posúdeniu skutkového stavu odvolací súd o tejto skutočnosti nevykonal dokazovanie a ani ho nedoplnil.

Podľa odvolacieho súdu dospel súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam aj ohľadom existencie pohľadávky žalovanej vo výške 88.920,50 Sk, ktorú si započítala voči uplatnenej pohľadávke žalobcu, keď konštatoval, že sa jednalo o pohľadávku Z. F. ktorá nebola spôsobilá na započítanie. Pri hodnotení tohto postupu žalovanej vychádzal z iného skutkového základu ako súd prvého stupňa bez toho, aby postupoval v zmysle § 213 ods. 3 O. s. p. a dokazovanie zopakoval, prípadne doplnil, alebo aby si vykonaním ďalších navrhovaných dôkazov zadovážil dostatočný podklad pre svoje vlastné skutkové zistenia. Konanie pred odvolacím súdom je preto postihnuté vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Žalovaná v dovolaní tiež namieta nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu vzhľadom na absenciu jeho odôvodnenia v časti týkajúcej sa aktívnej legitímácie žalobcu v predmetnom konaní.

Súčasťou práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. súd v odôvodnení rozsudku uvedie podstatný obsah prednesov, stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti má za preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, prečo nevykonal ďalšie navrhované dôkazy a ako vec právne posúdil.

V danom prípade odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia v časti, týkajúcej sa aktívnej legitímácie žalobcu poukázal na dátum uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávok bez toho, aby sa zaoberal námietkami žalovanej, ktoré sa týkali existencie pohľadávky žalobcu v čase jej uplatnenia. Odôvodnenie rozhodnutia

odvolacieho súdu v tejto časti je nepreskúmateľné. V konaní došlo preto aj k odňatiu možnosti konať pred súdom / § 237 písm. f/ O. s. p./.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd aj o trovách pôvodného ako aj dovolacieho konania / § 243d ods. 1 O. s. p./.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. apríla 2009

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: L. B.